

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

LXXXVI. An Intentio Ministri, & Forma Verborum sint Partes Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

quatenus mediante humanitate Christi, aut mediante Verbo humanitati unito, etiam ipsa sacramenta denominantur producere gratiam, sicut Verba Consecrationis dicuntur à Magistro Sententiarum dist. 10. §. *hac & his similia*, substantias mutare, cum ait: [Si tantum Valuit sermo Eliæ, ut ignem de cælo deponeret, non valebit sermo Christi, ut substantias mutet? De totius Mundi operibus legitur: quia ipse dixit, & facta sunt. Sermo igitur NB. id est Filius, qui potuit ex nihilo facere, quod non erat, non potest ea, quæ sunt, in id mutare, quod non erant? Non enim minus est causare, quam mutare novas naturas rebus.] Itaque Adversarius dicens, P. Haunoldum in meridie cæcutivisse, dum S. Thomam in suas partes attrahere non dubitavit, verborum auxilio voluit suis rationibus lucem accendere, & usque ad meridiem perducere.

CONTROVERSIA LXXXVI.

EUCHARISTIÆ PARTES.

An Intentio Ministri & Forma Verborum sint Partes.

387. **N**egat de utroque Adversarius, quia S. Thomas 3. p. q. 73. a. 6. in Sacramento Eucharistiæ tria asserens consideranda, scilicet, id, quod est sacramentum tantum, quod est Panis & Vinum, (quæ verba malè explicat Adversarius, interpositâ parenthesi dicendo: id est, species utriusque, quia species panis & vini non sunt panis & vinum, quæ tamen ut materia ex qua specialiter sunt consideranda, & à S. D. ibidem dicuntur præfigurata à Melchisedec, qui obtulit panem & vinum) & id quod est Res & Sacramentum, scilicet, Corpus Christi Verum, & quod est Res tantum, scilicet, effectus huius sacramenti: non meminit Intentionis, & Formæ Verborum, ideoque ut intrinsecam partem exclusit. Verum, mala est hæc consequentia, partim quia S. D. non intendit hic explicite enumerare omnes partes, aliàs inter eas non posuisset effectum, & non debuisset omittere Species panis & vini, nominibus substantiarum tantum implicite significatas, & non expressisset solum Corpus Christi Verum, sed etiam Sanguinem Verum, substantiæ Vini succedentem, & in triduo mortis neque implicite significatum per nomen corpus; partim quia sub Considerando secundo S. D. per Corpus Christi Verum non intelligit ipsum prout existens secundum se, sed prout existens sacramentaliter, seu prout in Eucharistia mysticè Immolatum repræsentat corpus passum in Cruce: hinc l. c. explicans S. D. quid in corpore Vero considerandum sit, ait: quantum autem ad ipsum Christum passum, qui continetur in hoc Sacramento, figura ejus fuerunt omnia Sacrifi-

cia Veteris testamenti. Itaque sub nomine Corporis mysticè immolati, & Sacramentaliter existentis, meminit S. Thomas implicite omnium eorum, quæ constituunt Sacramentum, sicut etiam sub nomine panis & Vini tantum implicite meminit specierum, & quidem tantum ut existentium in substantia; patet ergo malam esse consequentiam, quod, quia intentio & forma consecrationis non nominatur explicite, sicut nec Species nominantur explicite, nec forma, nec intentio sit pars Sacramenti, quamvis species sint pars Sacramenti. Deinde, si non sufficeret implicita memoratio intentionis & formæ, ex illatione Adversarii non tantum sequeretur, quod non essent partes, sed quod in Sacramento nullius essent considerationis, quandoquidem non explicite ponuntur à S. D. inter tria Consideranda, quod nemo Catholicus dixerit.

388. **U**lterius quæro ex Adversario, an non, seposito interea textu S. Thomæ, pro formâ Sacramentali inter partes cujuslibet Sacramenti numerandâ, sufficiat non solum autoritas S. Augustini, in Joan. c. 15. tr. 80. dicentis: accedit Verbum ad Elementum, & fit Sacramentum, Sed totius Ecclesiæ, comparantis constitutiva Sacramenti materiæ & formæ in totis physicis? atque forma in quolibet toto est pars totius: ergo etiam Forma Sacramentalis est Pars Sacramenti. Quæ tam est expressa Sententia S. Thomæ, ut mirer Adversarium non legisse illam apud S. Magistrum 4. dist. 22. q. 2. a. 1. q. 2. in C. ubi ait, [In Sacramento Eucharistiæ Corpus Christi verum est Res significata tantum per species Panis & Vini, sed causata per Verba Ministri, & NB. illa duo simul conjuncta sunt signum & causa.] Subsumo. sed esse Signum & causam gratiæ seu effectus Sacramentalis est esse Sacramentum, ergo corpus Christi Verum, & Verba ministri simul conjuncta sunt Sacramentum. Idem S. D. per partes intrinsecas distinguens Sacramenta Nova ab Antiquis, 4. dist. 1. q. 1. 2. 3. in Corp. inquit, [Dicendum, quod est commune in omnibus Sacramentis, quod consistant in rebus sensibilibus, invisibilem gratiam Signantibus. Sed hoc est speciale in Sacramentis Novæ Legis, quod rebus verba addantur.] & paulò post addit: [ut ex rebus & Verbis consistant: sicut Christus ex Verbo & carne.] Sed consistere ex Verbis est constare Verbis tanquam parte, sicut Christus Verbo & carne constat tanquam partibus. Et ibidem, in respons. ad 2. distinguens partes essentielles à factis seu ceremonijs in usu Sacramentorum adhiberi solitis, cum Hugone de S. Vict. dicit S. D. [Ad Sacramenta concurrunt Verba & res & facta: sed facta pertinent ad usum, vel dispensationem Sacramentorum, NB. Verba autem & res sunt de essentia Sacramenti, & ideo Magister in his duobus dicit constare Sacramenta.]

389. **V**ideamus nunc etiam quid de Intentione

zione Ministri dicat Angelicus Doctor, & an non sub prædictis duabus partibus ut quod includat intentionem tanquam partem, ut quo, sicut totum physicum sub nomine *Materia & Formæ* continet etiam unionem, tanquam partem ut quæ; quemadmodum etiam sub dictis duabus partibus sacramentalibus comprehenduntur illa, quæ sunt *Ratio formalis* ut *Res & Verba* in Sacramento, non secundum se, & suum esse physicum, sed prout sunt partes totius Moralis, nempe Sacramenti, spectari debeant, adeoque prout sunt legitime instituta, tanquam signa gratiæ, & à legitimo ministro applicata. Huiusmodi ergo partes, sub rebus & Verbis cum debita intentione & ab idoneo Ministro conjunctis, complectens S. D. 3. p. q. 64. a. 8. in C inquit: [Ea, quæ in Sacramentis aguntur, possunt diversimode agi: sicut ablutio aquæ, quæ fit in Baptismo, potest ordinari & ad mundiciam corporalem, & ad sanitatem corporalem, & ad ludum, & ad multa alia huiusmodi. Et ideo oportet, quod determinetur ad unum, id est, ad Sacramentalem effectum per intentionem abluentis.] Quibus Verbis S. D. *Intentioni* tale tribuit officium, quale præstat *ratio*, tollens materiæ & formæ indifferentiam ad se mutuo, easque uniendo complens in ratione determinatæ & adæquatæ radices certorum effectuum, ad quos ordinatur totum substantiale. Sublimo. Atqui unio ratione huius actualis completionis, ac determinationis, est pars ut quo: ergo juxta Angel. Doctorem etiam intentio est pars ut quo, tanquam actio & determinatio ut quo, quemadmodum forma est actus, & determinata radix ut quod. Vnde quia omnis pars Sacramenti debet saltem per suam partem reddi sensibilis, ibidem ait, intentionem exprimi per formam, statim enim subiungit: *Et hæc intentio exprimitur per Verba, quæ in Sacramentis dicuntur.*

390. Idem S. D. *Intentionem, & Ministrum idoneum* quæ talem in toto Sacramento, tanquam in una causa adæquatâ gratiæ includens, ut partes constitutivas huius totius morales 4. dist. 6. q. 1. a. 2. q. 1. in C. sic loquitur. [Ad effectum autem Sacramenti videmus multa concurrere, scil. Ministrum, formam Verborum, & materiæ; hæc autem non possunt colligari ad invicem, ut sint una causa, nisi per intentionem baptizantis, qui scil. formam & materiæ applicat, suum verò ministerium ad utrumque, & totum hoc ad Sacramenti collationem (nempe ut conferatur adæquatum Sacramentum) & ideo requiritur intentio baptizantis. Et similiter etiam in omnibus aliis Sacramentis requiritur intentio ministri cum debita materiæ & forma, non solum ad effectum Sacramenti consequendum, sed NB. ad Sacramenti perceptionem.] scil. ut percipiatur adæquatum Sacramentum.

391. Quod si tamen Adversario nondum sufficiat, prædictas partes sub nomine *Rerum & Verborum* implicite memorari, addam S. Doctori Testimonium longè majus, ipsius nimirum Concilij Florentini, quod cum ceteris partibus intrinsicè constitutivis Sacramenti, nempe cum materiæ & Formæ explicite meminit *Intentionis & idonei ministri*, ut sic ex eodem Concilio pateat, non tantum formam, sed etiam *Intentionem* cum legitimo ministro, in quo recipitur per modum unius accipiendam, immerito à partibus perfectivis totum Sacramentum excludi, & tantum pro causis efficientibus ab Adversario agnoscere. Sic ergo loquitur concilium. *Hæc omnia Sacramenta tribus perfectivis* (non dicit efficientibus, & singula eodem modo requirit, adeoque ut æqualiter constitutiva intrinsicè Sacramentum) *Videlicet rebus rebus, tanquam materiæ, Verbis, tanquam formæ, & personâ Ministri conferentis Sacramentum, cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia: quorum si aliquid desit, non perficitur Sacramentum.* Ex quibus verbis etiam patet, quod non obstante, quod minister sit causa efficiens intentionis, & applicationis, & ipsius formæ, seu Verborum, ac propterea dicatur *conferens Sacramentum*, possit tamen ipse etiam esse pars constitutiva, non *comparis*, quam efficit, sed *totius Sacramenti*, quod ex productione *comparium* exsurgit. & quod ipse cum materiæ & formæ perfect. Sicut materiæ prima non tantum est causa formæ materialis, illam sustentando, tanquam effectum à se adæquatè distinctum, sed etiam est causa intrinsicè constitutiva totius substantialis, quod ex ipsa, & ex ejus effectu physice exoritur; & sicut intellectus non tantum est causa efficiens suæ intellectionis, sed etiam intrinsicè constituens hoc concretum *intelligens*.

392. Atque ex his redditur evidens, quod immèrito Adversarius consecrationem, quatenus est Vitalis prolatio Verborum à Sacerdote consecrante procedens, & formam sacramentalem ut humano modo prolatam constituens, à ratione partis excludat hæc unica de causa. [Quia consecratio est actio, quæ fit Sacramentum: ergo non magis intrinsicè illud constituit, quam actio, quæ producit homo, sit intrinsicè partialiter homo; vel actio coqui, per quam conficitur cibus corporalis, sit aliquo modo cibus coctus.] Falsum enim est, quod consecratio sacerdotalis sit actio, quæ fit, id est, quæ producit ipsum Sacramentum, sed quæ producit sonum Verborum, distinctus ab actione, & simul cum actione constituens formam in ratione verborum formalium, humano modo, & vitaliter prolatorum; ex qua forma deinde fit, id est, constituitur simul cum aliis comparibus totum Sacramentum, quod est totum morale. Proinde instantiæ ab Adversario impertinenter adductæ, tantum probant, actionem consecratoriam, C c pro-

prout à Sacerdote procedit, debere adæquatè distingui à termino producto, sicut productio hominis adæquatè distinguitur ab homine, & coctio cibi à cocto; non autem probat, quod ex actione consecratoria, & termino illius adæquatè distincto, non possit constitui aliquid totum morale, à Christo institutum, ut sit completum & adæquatum signum causativum gratiæ ad modum cibi & potus spiritualis. Sicut ipse Adversarius negare non potest, quod actio productiva hominis cum suo effectu constituat hoc concretum accidentale productus, & coctio cibi concretum coctus. Sic ergo sequela ab Adversario illata deficit suum caput, cum discursui suo subiungit hæc Verba: [*Ex eodem capite non est consecrandum Haunoldo lib. 4. n. 763. non probabilius dicenti, etiam Verba consecrationis constituere intrinsecè Eucharistiam.*] Quibus verbis ipsum manifestè contradicere non tam P. Haunoldo, quàm S. Thomæ clarissimis illius textibus supra relatis ostendi, & rursus confirmo alio æquè claro. q. 27. de veritate a. 4. ad 10. Vbi ait S. D. *In omnibus igitur verum est, quod virtus Sacramenti NB. non consistit in materia tantum, sed in materia & forma simul, quæ duo sunt unum Sacramentum.*

393. Neque tamen hinc sequitur, ut forsitan arguere posset Adversarius, quod si Eucharistia partialiter consisteret in Forma Verborum transeuntium, ipsa non amplius esset Sacramentum *permanens*. Nam Eucharistia non dicitur Sacramentum *permanens* ratione formæ; sed ratione materiæ proximæ permanentis, quatenus hæc non est actio transiens, sicut ablatio, unctio &c. sed etiam extra ulum transeuntem datur Sacramentum Eucharistiæ, secundum materiam proximam existens physice, secundum formam moraliter *perieverantem* in suo effectu existens moraliter.

394. Ex his tandem concludo, Regulam Partium, ex qua P. Haunoldus lib. 4. n. 768. & n. 770. intulit *Intentionem*, & *Potestatem* idonei Ministri esse Partes constitutivas Eucharistiæ, in materia & forma non secundum se sumptis, sed prout à Christo institutis, inclusas, non probare nimium, sed solum eas partes, quas etiam S. Thomas, & inprimis Concilium Flor. agnovit, esseque lumini naturæ conformem, ut cum totum nihil sit aliud quàm omnes suæ partes *ut quod*, vel *ut quo*, simul sumptæ, id sit pars totius, quo solo ablato non amplius remanent omnes partes, vel quo solo non posito non sunt positæ omnes partes, adeoque nec remanet nec ponitur totum. Quando verò prædictæ partes *ut quo* explicite inter partes ab Autoribus non recensentur, inde fit quia censent eas in partibus *ut quod* jam implicite includi; vel quia nomen partis sumunt rigorosè, pro parte *ut quod*: quo sensu etiam in totis physicis sola materia & forma partes dicuntur, unio verò & subsistentia vocantur complementa intrinseca, seu partes, *ut quo*.

Et sic difficultas ab Adversario mota recidit in quæstionem nominis, ex intentione loquentis distinguendam, ac decidendam.

CONTROVER. LXXXVII.

CONVERSIO AQVÆ.

An hæc fiat aliquando immediate in Sanguinem Christi.

395. Quod Cathéchismus Romanus *parte 2. c. 4. n. 16.* dicit, scilicet ante Consecrationem Calicis omnium Ecclesiasticorum Scriptorum sententiâ & iudicio æquam in Vinum converti, quodque etiam cum relatis ab Innocentio III. *cap. cum Martha. de celebratione Missarum.* ut probabilius asserit S. Thomas 3. p. q. 74. a. 8. in C. cui adversarius potuisset insuper addere alium textum ex 4. dist. 11. q. 2. a. 4. q. 1. ad 2. hoc neque P. Haunoldus libro 4. n. 808. negat communiter fieri, neque est in quæstione, sed id potius quæritur, quando aqua paulò copiosior est affusa, quæ quidem nondum rationem Vini usualis tollat, sed tamen ante consecrationem in Vinum converti nequivit (quem proinde casum expresse excipit S. Thom. cit. a. 2.) vel quando immediate ante consecrationem est immixta, prout Christum fecisse communiter creditur, atque etiam necesse foret, si prius per oblivionem mixtio facta non esset, utrum in tali casu aqua immediate per consecrationem in sanguinem converteretur, antequam in Vinum potuerit converti. Et ad hanc quæstionem affirmativè respondet P. Haunoldus, adeoque non dicit, aquam communiter in vinum non converti, sed solum, pro consecratione necesse non esse, ut prius fuerit conversâ in Vinum; contra quod nihil evincit Adversarius relatis textibus, nullâ aliâ interpretatione egentibus; sed partim ex citato *cap. cum Martha.* partim ex S. Thomæ probatur, aquam nondum conversam in Vinum vi Unionis moralis, quæ constituit, & integrat Vinum Usuale, immediate in sanguinem converti.

396. Nam cum Innocentius 5. *Quæstioni etiam*, tres sententias retulisset de conversâ aquæ cum Vino mixtione, rejectâ primâ, asserente, aquam converti in aliam aquam, quæ ex Christi latere cum sanguine effluxit, cum tamen Verba consecrationis solius sanguinis faciant mentionem, reprobatâ etiam tertiâ sententiâ, negante aquam ullo modo converti, approbavit quidem secundam, sed solummodo, quatenus dicit, aquam converti in sanguinem; Rationem verò illius desumptam ex immediata conversione in